

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**ΑΠΟΦΑΣΗ
23/2021**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 26.1.2021 και ώρα 11:00 προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, και τα μέλη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr») Καλλιόπη Διαμαντάκου, Βασίλειο Καραποστόλη, Νικόλαο Κιάο και Γεώργιο Σαρειδάκη. Απόντα τα μέλη Ευαγγελία Μήτρου και Γιώργος Πλειός, τα οποία είχαν κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η επανεξέταση της υπόθεσης στην οποία αφορούσε η με αριθμό 343/2015 απόφαση του ΕΣΡ, κατόπιν της ακύρωσης αυτής για τυπικούς λόγους με την με αριθμό 1845/2020 απόφαση του ΣτΕ.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 378/23.11.2020 που ανατέθηκε στον ειδικό επιστήμονα - νομικό Γεώργιο Αναγνωσταρά, ο οποίος υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 916/ΕΣ/16.11.2020 νομική του εισήγηση παραπέμποντας συνολικώς στα όσα είχε αναπτύξει επί της υποθέσεως με την με αριθμό πρωτοκόλλου 1152/8.9.2015 αρχική νομική του εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης παρέστησαν, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον τηλεοπτικό σταθμό ANTENNA TV εταιρείας με την επωνυμία ANTENNA TV ΑΕ, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της Ευαγγελία Ντάκουρη και Γρηγόριος Γιαμουγιάννης. Ερωτηθέντες από τον Πρόεδρο, οι Δικηγόροι δήλωσαν ότι γνωρίζουν το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβαν δε τον λόγο και ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους. Ζήτησαν στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να τους παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 26.2.2021 και ώρα 14.00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Με νεότερο αίτημα της εγκαλουμένης, η ως άνω

προθεσμία παρατάθηκε έως τις 16.3.2021. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 1292/16.3.2021 υπόμνημα.

Την 13.4.2021 και ώρα 11.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, και τα μέλη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr») Καλλιόπη Διαμαντάκου, Νικόλαο Κιάο, Ευαγγελία Μήτρου, Γιώργο Πλειό και Γεώργιο Σαρειδάκη. Απόν το μέλος Βασίλειος Καραποστόλης, ο οποίος είχε κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ. Ο Πρόεδρος ενημέρωσε αναλυτικά για την υπόθεση τους απόντες κατά την συζήτηση Ευαγγελία Μήτρου και Γιώργο Πλειό αναγιγνώσκοντας τις έγγραφες εισηγήσεις, το υπόμνημα της εγκαλουμένης και το σύνολο των λοιπών εγγράφων του φακέλου. Παρέστη επίσης και ο ανωτέρω εισηγητής, ο οποίος ανέπτυξε το ζήτημα προφορικός και αποχώρησε. Η Ολομέλεια, αφού μελέτησε το σύνολο των στοιχείων του φακέλου.

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Νομικό Μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεοράσεως και την επιβολή σε περίπτωση παραβάσεων των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων.
2. Ο έλεγχος αυτός αποσκοπεί μεταξύ άλλων στην εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των μεταδιδόμενων προγραμμάτων, που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας. Ειδικότερα, το άρθρο 1 παρ. 2 του Ν. 4339/2015 ορίζει τα εξής: *«Η παροχή υπηρεσιών επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής αποτελεί υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος, ...που συνίσταται στην παροχή στο κοινό τηλεοπτικών υπηρεσιών, βάσει προϋποθέσεων, όρων και διαδικασιών που διασφαλίζουν...την παροχή στο κοινό υψηλού επιπέδου τηλεοπτικών υπηρεσιών»*. Ομοίως, το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 2328/1995 ορίζει τα εξής: *«Οι άδειες χορηγούνται για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος και η χρήση τους συνιστά δημόσια λειτουργία. Οι σταθμοί στους οποίους χορηγούνται οι άδειες υποχρεούνται να μεριμνούν για την ποιότητα του προγράμματος...»*. Συναφώς,

το άρθρο 2 παρ. 1 του ΠΔ 77/2003 ορίζει τα εξής: «Οι ειδησεογραφικές και άλλες δημοσιογραφικές και πολιτικές εκπομπές πρέπει να εξασφαλίζουν την ποιοτική στάθμη που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης καθώς και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας».

3. Τέλος, κατά τα στοιχεία β και ε της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το Ε.Σ.Ρ ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και επιβάλλει σε περίπτωση παραβιάσεων τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες κυρώσεις.

4. Από τα παραπάνω προκύπτει σαφώς ότι όλες οι τηλεοπτικές εκπομπές οφείλουν να πληρούν τις συνταγματικές επιταγές περί ποιοτικής στάθμης προγράμματος και να φροντίζουν ώστε οι προσκεκλημένοι τους να συμπεριφέρονται κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στην παραπάνω υποχρέωση. Στην περίπτωση που προσκεκλημένος τηλεοπτικής εκπομπής εκτρέπεται του νομίμου πλαισίου, οι συντελεστές της εκπομπής οφείλουν να λαμβάνουν άμεσα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία του τηλεοπτικού κοινού. Η υποχρέωση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει κατά περίπτωση την χρήση κατάλληλων τεχνικών μέσων, εάν η εκτροπή του προσκεκλημένου είναι τέτοιας φύσεως και εντάσεως που είναι αδύνατον να αντιμετωπιστεί επιτυχώς με απλές λεκτικές παραινήσεις των υπευθύνων της εκπομπής. Όσον αφορά την ευθύνη των παρόχων περιεχομένου για πράξεις και συμπεριφορές των προσκεκλημένων τους, η αποδοχή της άποψης ότι ουδεμία τέτοια ευθύνη υφίσταται για παραβάσεις που τελούνται από τρίτα πρόσωπα μη συνδεδόμενα με κάποια σχέση εργασίας μαζί τους θα μετέθετε την ευθύνη για την τήρηση των νομοθετικών κανόνων στην ευχέρεια μη υπεύθυνων κατά νόμον προσώπων και θα καθιστούσε επισφαλή την τήρηση των οικείων νομοθετικών επιταγών. Ως εκ τούτου, νομίμως επιβάλλεται κύρωση σε τηλεοπτικό σταθμό για νομοθετικές παραβάσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τον χρόνο μετάδοσης τηλεοπτικής εκπομπής του ασχέτως αν οι παραβάσεις αυτές προέρχονται από προσκεκλημένους της εκπομπής (βλ. ΣτΕ 3300/2013 και ΣτΕ 1658/2015). Ωστόσο, η επιλογή και η επιμέτρηση της κύρωσης που πρέπει να επιβληθεί στον τηλεοπτικό σταθμό εξαρτάται από τις ειδικότερες συνθήκες της κάθε περίπτωσης.

II. Πραγματικό μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, από την παρακολούθηση της επίμαχης ροής προγράμματος και από τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης (προβληθέντες προφορικός και εγγράφως) προέκυψαν τα εξής.

Την 1.7.2015, προβλήθηκε μεταξύ των ωρών 07:00 και 10:30 η πρωινή ενημερωτική ΠΡΩΙΝΟ ANTENNA. Στις 8:43 εμφανίζονται ως προσκεκλημένοι στο στούντιο η βουλευτής Ραχήλ Μακρή και ο αρχισυντάκτης οικονομικής εφημερίδος (και πρώην εκπρόσωπος τύπου πολιτικού κόμματος) Ανδρέας Παπαδόπουλος.

Η Βουλευτής αναφέρθηκε στον προσκεκλημένο αρχισυντάκτη, κατηγορώντας τον ότι όλες οι καταθέσεις της οικογενείας του βρίσκονταν στο εξωτερικό αφορολόγητες. Ο τελευταίος την ρώτησε σε ποιες καταθέσεις και σε ποια ακριβώς οικογένεια αναφέρεται, χωρίς ωστόσο να λάβει απάντηση. Η Βουλευτής επέμεινε λέγοντας ότι η οικογένεια του συγκεκριμένου προσώπου ζει σε βάρος του ελληνικού λαού για πολλά χρόνια. Ο προσκεκλημένος αρχισυντάκτης αντέδρασε τότε έντονα, προβαίνοντας σε προσβλητικούς χαρακτηρισμούς κατά της Βουλευτού (νούμερο – ξεφτιλισμένη – φασίστρια – πολιτικό σκουπίδι – σούργελο). Η Βουλευτής επέμεινε στις θέσεις της, ειρωνευόμενη σε ορισμένες περιπτώσεις το αναφερόμενο πρόσωπο (μην παίζεις θέατρο και κλαις κιόλας – δε θα σε λυπηθεί κανένας και κλαις κιόλας – μην κάθεσαι, στο καλό – εσείς είσαστε αριστερός με δεξιές πλάτες). Ενώσω ελάμβανε χώραν το παραπάνω επεισόδιο, ο βασικός παρουσιαστής και οι υπόλοιποι συντελεστές της εκπομπής επιχειρούσαν να παρέμβουν κατευναστικά συνιστώντας αυτοσυγκράτηση (όχι κύριε – παρακαλώ κύριε – εάν είναι δυνατόν όχι χαρακτηρισμοί – σας παρακαλώ πάρα πολύ – θα ήθελα να σας παρακαλέσω – θα ήθελα να ηρεμήσουμε – δεν είναι ωραίο να γίνεται αυτός ο διαπληκτισμός – παρακαλώ, δεν είναι τέτοια – προσέξτε, είμαστε σε κρίσιμες στιγμές – ας αφήσουμε τώρα τέτοια συζήτηση). Κατά το ίδιο ως άνω χρονικό διάστημα, έτερος προσκεκλημένος της εκπομπής παρακαλούσε επανειλημμένως να γίνει κάποιο διάλλειμα. Τελικά, ο βασικός παρουσιαστής της εκπομπής ανακοίνωσε τη διακοπή της για διαφημίσεις για να ηρεμήσουν τα πνεύματα. Είχαν ήδη παρέλθει τρία περίπου λεπτά από την έναρξη του λεκτικού επεισοδίου μεταξύ της Βουλευτού και του προσκεκλημένου αρχισυντάκτη.

Στο επίμαχο επεισόδιο πρωταγωνίστησαν μία βουλευτής και ένα ακόμα πρόσωπο, το οποίο είχε κατά το παρελθόν εμπλακεί στην πολιτική σκηνή με την ιδιότητα του εκπροσώπου τύπου κοινοβουλευτικού κόμματος. Είναι προφανές ότι η συζήτηση μεταξύ των πρωταγωνιστών του επεισοδίου εξήλθε του πλαισίου της θεμιτής λεκτικής αντιπαράθεσης και έλαβε χαρακτήρα προσωπικής επίθεσης με εκατέρωθεν προσβλητικούς χαρακτηρισμούς. Αφενός, η Βουλευτής αναφέρθηκε αορίστως σε πρόσωπα της οικογένειας του αρχισυντάκτη που ζουν σε βάρος του ελληνικού λαού και τον ειρωνεύτηκε επανειλημμένως όταν αυτή της η αναφορά προκάλεσε τον εκνευρισμό του. Αφετέρου, ο Αρχισυντάκτης έχασε την ψυχραιμία του και αναφέρθηκε επανειλημμένως με τρόπο προσβλητικό και ιδιαίτερος απαξιωτικό στην Βουλευτή. Αποτέλεσμα αυτού ήταν επί τρία συναπτά λεπτά το τηλεοπτικό κοινό να καταστεί μάρτυρας μιας προσωπικής αντιπαράθεσης με εκατέρωθεν ανταλλαγές προσβολών και ειρωνειών, που ασφαλώς παραβίαζε τις επιταγές περί ποιοτικής στάθμης προγράμματος. Είναι βέβαια αλήθεια ότι σε όλο τον παραπάνω χρόνο οι συντελεστές της εκπομπής παρακαλούσαν να ηρεμήσουν τα πνεύματα και να χαμηλώσουν οι τόνοι. Είναι επίσης ακριβές ότι η μετάδοση της εκπομπής ήταν ζωντανή, με αποτέλεσμα να μην είναι τεχνικώς εφικτό να υπάρξει εκ των υστέρων παρέμβαση για να απαλειφθούν τα επίμαχα αποσπάσματα. Υπήρχε ωστόσο η τεχνική δυνατότητα να διακοπεί η ροή της εκπομπής νωρίτερα, ώστε να μη συνεχιστεί επί μακρόν η ζωντανή αντιπαράθεση των πρωταγωνιστών της υπόθεσης και να προστατευτούν τόσο οι ίδιοι οι εμπλεκόμενοι όσο (κυρίως) και το τηλεοπτικό κοινό το οποίο τους παρακολουθούσε να ανταλλάσσουν επί μακρόν ειρωνείες και προσβολές.

III. Προβαλλόμενοι ισχυρισμοί

Η εγκαλουμένη προβάλλει τον ισχυρισμό ότι ήταν αδύνατον για τους παρουσιαστές της εκπομπής να προβλέψουν σε τόσο σύντομο χρόνο την κλιμάκωση της έντασης και της αντιπαράθεσης μεταξύ των πρωταγωνιστών του επεισοδίου. Ωστόσο, η ανταλλαγή υβριστικών χαρακτηρισμών και ειρωνειών μεταξύ της Βουλευτού και του προσκεκλημένου αρχισυντάκτη ήταν ιδιαίτερος έντονη και πυκνή ήδη από την πρώτη στιγμή που η Βουλευτής αναφέρθηκε στα πρόσωπα της οικογένειας του συνομιλητή της και παρέμεινε τέτοια μέχρι και την ώρα που ο σταθμός αποφάσισε καθυστερημένα να διακόψει την εκπομπή για διαφημίσεις. Ο σταθμός όφειλε

επομένως να είχε λάβει νωρίτερα μέτρα, για να αποφύγει την επί μακρόν έκθεση του τηλεοπτικού κοινού σε περιεχόμενο που παραβίαζε προδήλως τις συνταγματικές επιταγές περί ποιοτικής στάθμης προγράμματος.

Ισχυρίζεται επίσης η εγκαλουμένη ότι επρόκειτο για συζήτηση μεταξύ πολιτικών προσώπων και ότι υπήρχε επομένως έντονο ενδιαφέρον να συνεχιστεί αυτή η συζήτηση, από την στιγμή που η Βουλευτής είχε αφήσει υπονοούμενα για την οικογένεια του συνομιλητή της. Όπως όμως είναι σαφές από τα αναφερόμενα στο πραγματικό μέρος της παρούσας, η συζήτηση εξετράπη των νομίμων ορίων αμέσως μόλις η Βουλευτής αναφέρθηκε στην οικογένεια του συνομιλητή της και ήταν πρόδηλο κατά τα δεδομένα της κοινής πείρας ότι ουδεμία πιθανότητα υπήρχε να λάβει χώραν οποιαδήποτε κόσμια πολιτική αντιπαράθεση επί του συγκεκριμένου ζητήματος.

Ισχυρίζεται τέλος η εγκαλουμένη ότι η όποια επιβολή κυρώσεως θα ήταν ανεπίκαιρη και άσκοπη, εάν ληφθεί υπόψιν ο χρόνος που έχει παρέλθει από την επίμαχη μετάδοση. Είναι ωστόσο σαφές ότι ο επαναπροσδιορισμός και ο ουσιαστικός επανέλεγχος της υποθέσεως έγινε εντός ευλόγου χρόνου από την έκδοση της αποφάσεως που ακύρωσε για τυπικούς λόγους την αρχικώς επιβληθείσα κύρωση, λαμβανομένων επίσης υπόψιν αφενός των αναβολών που χορηγήθηκαν συνεπεία σχετικών αιτημάτων της εγκαλουμένης και αφετέρου των αναπόφευκτων καθυστερήσεων που υπήρξαν λόγω της υφιστάμενης υγειονομικής κρίσεως.

IV. Υπαγωγή

Ενόψει των ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι η εγκαλούμενη εταιρεία, επιτρέποντας να συνεχιστεί η τηλεοπτική μετάδοση μιας υβριστικής λεκτικής αντιπαράθεσης μεταξύ προσκεκλημένων τηλεοπτικής εκπομπής της, παραβίασε εκ προθέσεως την υποχρέωση περί ποιοτικής στάθμης προγράμματος.

Κατά συνέπεια, πρέπει να επιβληθεί στην εγκαλουμένη κύρωση και δη εκείνη του χρηματικού προστίμου.

Περαιτέρω, με βάση την βαρύτητα της παράβασης και το κοινώς γνωστό μερίδιο τηλεθεάσεως του συγκεκριμένου τηλεοπτικού σταθμού, κρίνεται ότι το επιβλητέο πρόστιμο είναι εκείνο των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης δέχεται ότι ο σταθμός της εγκαλουμένης παραβίασε εκ προθέσεως την υποχρέωση περί ποιοτικής στάθμης προγράμματος, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει στην εταιρεία με την επωνυμία ANTENNA TV ΑΕ, ιδιοκτήτρια του τηλεοπτικού σταθμού ANTENNA TV, τη διοικητική κύρωση του προστίμου των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ.

Κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2328/1995, όπως έχει μετά την δια του άρθρου 23 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 3166/2003 αντικατάστασή του, η παρούσα απόφαση κατά την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστή κατά:

1. Της εταιρείας ANTENNA TV Α.Ε., που εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής, στην οδό Κηφισίας 10-12, με ΑΦΜ 099877634, ΔΟΥ ΦΑΕ ΑΘΗΝΩΝ.
2. Του Αγγελόπουλου Νικολάου του Αγγελή, με ΑΦΜ 025384449, ΔΟΥ Κηφισίας, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.
3. Του Παναγιώτη Μαράτου του Κυριάκου, με ΑΦΜ 055356820, ΔΟΥ Κηφισίας, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.
4. Της Αγγελικής Καραϊτιανού του Κωνσταντίνου, με ΑΦΜ 034834936, ΔΟΥ Κηφισίας, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 13^η Απριλίου 2021 και δημοσιεύτηκε την 28^η Μαΐου 2021.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ